

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion Philostorgiu Kai Theodōru

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

XIV. Quomodo Imperator Tyberius collectis ingentibus copiis, & Justiniano duce contra Chosroem misso, eum ex Romanorum finibus expulit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

Κεφ. ιδ'.

CAP. XIV.

Οι βασιλίδι τιτίειο στρατὸν ἀπὸ τῶν ἀγέρας κατὰ χοσρόν
ἢ στρατὸν ἰκσινανὸν ἐξ ἁπὸς εἰλας, τὸν ἐκ τῆς Ῥο-
μαίων ῥῆς ἀπάλασεν.

Τοῖς τοῖνυ κακῶς συλλεγεῖσι χεῖμα-
σιν ἐς δέον χεῖσάμειο, τὰ παρὰ τὸν
πόλεμον ἐξηρίετο· καὶ τοσάτον ἀγέρας
τὸν ἀνδρῶν ἠρώων, ἐκ τε τῶν ὑπὲρ τὰς ἀλπῆς
ἐθνῶν, τὰ ἀμφὶ τὸν ῥήνον δρεῖς ἰδὼν στρατο-
λογήσας, τὰτε ἐνὶ τῶν ἀλπεων, μασαγε-
τῶν τε καὶ ἐτέρων σκυθικῶν γυρῶν. καὶ τὰ παρὰ
παιονίαν ἔμυσας, καὶ ἰλλυριῶν, ἔισαύρας ὡς
συνεχῆς πενήκοντα ἔκατον χιλιάδων εἰλας
ἰππέων δρεῖων ἐγκαλασῆσατο, ἐξῶσαι τε
τοὺς χοσρόν, καὶ τὴν δάρας ἀλωσιν, ἐν τῷ
ἀνατὸν βέρο· ἐπὶ τὴν χερμυρίαν ἐλάσαυα,
ὁκείθεν τε τὰς ὄρμας· ἐπὶ τὴν καίσαρος ἔχον-
τα τῶν καππαδοκῶν ἀρχῆ, καὶ τῶν ἀυόσε
παροκάθηται πόλεων. ὅς τοσάτον ὑπέσφρονή
τῶν Ῥωμαίων δρεχλῶ, ὅτι γε πρὸς ἐδυσάμει-
ον τὰ καίσαρο, ὅκιν ἔξικτης ὡς ἀυόσον ἐσόδε
τοῖς πρὸς ἐσσι μελιδεναί· ἐπέαδῃ τῆ τοῖς διε-
κελεύειο μέχει τῆς καίσαρο. ἐκείσε γὰρ παρὰ
τῆς πρὸς ἐείας διασκοπείν ἐλεγχ. ὡς δ' ἐν ἀν-
τιμέτωπον εἶδε τὸ Ῥωμαίων στρατόμα ὑπὸ
ἰκσινανῶ ταπιδρόν, τὰ δελφῶ ἰκσινε τὰ
παρὰ ἰκσινε δειλαίως ἀνηρημένε, ἀκριβῶς
ἐξωπλισμένον, τότε ἐνυάλιον τὰς σάλπιγγ-
ας ἠχέσας, καὶ τὰ σημεῖα παρὰ μάχην αἰρό-
μῶμα, τὸν τε στρατιώτῶν φωνῶντα, ἔθυμῶ
καὶ τῆς ἐς ἀγαν ἐνκοσμίας πρέοντα, ἰππων τε
τοσαύτην ἔτοιαύτην, καὶ ἐδρεῖς ὑπόπρε βα-
σιλέων ἐφανιάδην, πολλὰ γε ἐπιθεῖσας,
ἀνάμοξε μύχιον παρὰ τὸ ἀνελεπὶ ἔδδοκῆ-
τον καὶ μάχης ὅκιν ἔτελεν ἀρχῆν. ἀναβαλ-
λαμένῳ ὅ αὐτῶ καὶ διαμέλλοντι, καὶ τὸν καρθὸν
τελεσόντι, καὶ σοφίζομένῳ τῶν μάχην, ἐπεισι
καρθὸ σκυθῆς, ἀνῆξ ἔδξεῖο κέρως ἠγέμεν·
καὶ μὴ οἶων τε γυρομένων ἐνεγκείν τὴν ἐμβο-
λὴν τῶν κατὰ ἀυόσον πρὸς ὧν, ἐκλελειπῶτων δὲ
μάλα λαμπρῶς τὴν τάξιν, πολὺ μὲν ἐε-
γάσαο φόνον τῶν ἀπεναντίας. ἐπεισι ὅ τοῖς
ἐραγοῖς, ἐντα καὶ τὴν ἀποσκιδνῶ, ὅτε χοσρόνης
καὶ ὁ σύμπας ἔχε στρατός. αἰρεῖτε τὰ βασι-
λικὰ κειμήλια ἀπαξάπαντα, καὶ μὴν καὶ τὴν
ἀποσκιδνῶ ἀπασαν, ὁρῶντι· μὲν χοσρόνε,

Quomodo Imperator Tiberius collectis ingen-
tibus copiis, et Justiniano duce contra Chos-
roem misso, cum ex Romanorum finibus ex-
pulis.

PECUNIA igitur malis artibus par-
tâ bene usus, res ad bellum neces-
sarias comparavit: tantumque nume-
rum fortissimorum militum collegit,
tum ex gentibus Transalpinis quæ cir-
ca Rhenum habitant, tum ex Cisalpi-
nis: ex Massagetis præterea, aliisque
Scythicis nationibus; ex Pannonia
item ac Mœsia, & ex Illyriis atq; Ilaui-
ris, optimo quoque virum lecto: ut pro-
pe centum & quinquaginta hominum
millia turmis præstantissimorum equi-
tum inferuerit, & Chosroem fugaverit:
Qui post captam urbem Daras, confe-
ctum æstivo tempore in Armeniam ir-
ruperat, atq; inde Cæsaream Cappado-
ciæ & reliquarum illic urbium metropolim
invadere meditabatur: Romano-
rum autem Imperium tantopere despiciebat,
ut cum Cæsar Legatos ad eum
misisset, eos ad conspectum suum mi-
nime admiserit, sed usque ad urbem Cæ-
saream sequi ipsum iusserit. Illic enim
se eorum legationem auditurum esse
ajebat. Verum ubi Romanorum exer-
citus contra se stare vidit, duce Justini-
ano, fratre Justiniani ejus qui ab Impe-
ratore Justino crudeliter occisus fue-
rat: probe instructum atque armatum,
& tubas bellicum canentes, & signa ad
committendam pugnam in altum sub-
lata: militem præterea cædis avidum,
& cum pulcherrimo ornatu iram ac
furorem anhelantem; tantum denique
ac talem equitatum, quantum nullus
unquam ex Imperatoribus animo con-
ceperat: vehementer obstupescens,
altum ingemuit ob rem tam in-
spertam atque inexpectatam, nec pugnam
ordiri unquam voluit. Cum igitur
prælium differret, & cunctabundus
tempus tereret, & pugnam duntaxat
simularet, Curs Scythæ qui dextro cor-
nui præerat, impetum in eum facit.
Cumque Persæ imperium illius sustine-
re non possent, sed aperte ordines de-
fererent, Curs maximam hostium stragem
edidit. Deinde extremum agmen
Persarum aggressus est, ubi Chosroes
& universus ejus exercitus, impedi-
menta ac sarcinas habebat. Cunctos
igitur regis thesauros & universas sar-
cinas cepit, ipso Chosroë spectante

atque tolerante, & impressionem suam
facilius quam impetum Curs sustineri
posse existimante. Hoc modo Curs
una cum suis militibus, maximis opi-
bus ac spoliis potitus, & jumenta cum
omnibus sarcinis abducens, inter quas
erat etiam ignis sacer quem Chosroes
ut Deum colebat: Persarum quidem
exercitum circumivit, lætum Præanem
canens: circa primam autem facem
reversus est ad suos, qui jam stationes
suas reliquerant: Cum neq; Chosroes:
neq; ipsi pugnam exorti essent, sed le-
ves duntaxat velitationes utrimq; ex-
citissent; atq; interdum unus aut alter
ex utroq; exercitu, sicut fieri solet, sin-
gulari certamine inter se congressi es-
sent. Sequenti nocte Chosroes mul-
tis ignibus accensis, ad nocturnam pu-
gnam se paravit. Cumq; Romanorum
exercitus in duo castra divisus esset,
nocte intempesta irruit in eos qui ad
Septentrionem locati erant. Quibus
ob repentinum atq; inexpectatum su-
perventum in fugam versis, Melitinam
urbem in proximo sitam invadit, quæ
tunc præsidio atque incolis vacua erat.
Hanc cum integram concremasset, ad
fluvium Euphratem trajiciendum se se
accingit. Sed cum Romanus exerci-
tus in unum collectus eum insequere-
tur, ipse saluti suæ metuens, conscenso
Elephanto amnem trajecit. Eorum
verò qui circa illum erant ingens mul-
titude, Euphratis fluentis obruta est.
Quos ille aquis suffocatos cum acce-
pisset, inde abscessit. Chosroes igitur
cum has ultimas pœnas pro contume-
liis quibus Romanum Imperium affe-
cerat perfolvisset, unà cum iis qui eva-
ferant, in Orientis partes profectus est,
ubi pactas habebat inducias ne quis-
quam ipsum aggrediretur. At Justi-
nianus cum universo exercitu Romæ
in Persidem ingressus, totum hie-
mis tempus ibi transegit, nemine pror-
sus illi molestiam exhibente. Sub æ-
stivum autem solstitium reversus est,
& cum summa felicitate ac gloria, cir-
ca utriusque Imperii confinia æstatem
exegit.

Αὐτὸν ἐγκαθέρων, ἀνεκλιόεραν ὅτις ἐαυτοῦ
Ἰππερφῆς ἔκχευε ἠγεμένως. ἔτι μὲν
σὺ τοῖς ἀμφοῖν ἀύλων μεγάλων χειμασσοῦ
κὼλαφύρων ἐγκρατῆς γρόμειο, τὰ τε σαρ-
κοφόρα τῶν ζώων σὺ καὶ αὐτοῖς φοβίους φέ-
ρων, ἐν οἷς καὶ τὸ χροσθὲ σεβασὸν πύξ, ὁ δὲ
καθεστῆκε, ἀειλαυγὴ μὲν τὸ πρῶτον στρα-
πέδον παιανίζων. ἀφικνεῖται ὁ αὐτὸς ἐπὶ
καίρας ἀμφοῖν τὰς Ἰπλυχνίας ὡρας, καὶ οὐδὲν
λυθῆνας ἐν τῶν ζῶων τάξεων, μίτε χρο-
σθὲ μάχης ἀρξάνη, μήτε μὴν αὐτῶν. ἡ
νὸν δ' ἐτινων ἀκροδολισμῶν γρομειων, ἡ ἐτα-
γε εἰς πρὸς ἕνα σὺνεπλακῆ ἔξ ἀμφοῖν τῶν
στραλοπέδων ὅπερ εἰώθη γίνεσθαι. ἀμφοῖν
πολλὰ τῆνυκλιὸ χροσθὲς ἀνάβιας, πρὸς
τομαχίαν παρεσκευάζετο. καὶ δύοῖν στρα-
πέδων τοῖς ῥωμαίοις γρομειων, ἐπεισὶν ἀμ-
φὶ τῶν νυκλιῶν, τοῖς ἀμφοῖν τὸ βόρειον μέγε-
θὸν ὑποχωρησάντων τῶν αἰφνιδίω τε ἔξ ἀμ-
φὶ κήτω, πλησιαζέσθαι μελίην ἔπεισιν τῆνυκ-
λιῶν ἀφυλάκῳ ἔξ ἐρήμη πολιῶν καθεστῆκε
πᾶσαν στυρπολήσας, πρὸς τὴν διάστασιν
εὐφράτη παρεσκευάζετο πόλιμα. ὡς ὁ
C λιδ' ἐν τὸς ῥά τιμα, τῶν ῥωμαίων ἐπέλο, ἀ-
σας ἀεὶ τῆς ἐαυτοῦ σωτηρίας, αὐτὸς μὲν ἐν-
φανί Ἰππερφῆς, τὸν πόλιμα ἔπεραιώθη. τῶν
δὲ ἀμφοῖν ἀύλων πολὺ πλῆθος τοῖς τῶν πό-
λιμα ῥάμασιν ἐκνηδύθη. ἐξ ἀποπνεύμα-
λαβῶν, ἀπὼν ὄχετο. χροσθὲς μὲν ἐν τῶν
τῶν ὑσάτιω πονίω τῆς ἐξ ῥωμαίων τοσού-
της παργνίας καθεστῆκε, σὺ καὶ τοῖς ἀμφοῖν
θεῖσι, τὰ ἑῶα καθεστῆκε, ἐνθα τὴν ὀρεχ-
εῖαν εἶχεν, ὡς ἀν' μήτις αὐτῶ Ἰπποῖ. ὁ δὲ γ-
ισωμανός, ἐσβαλὼν σὺν παντὶ τῶν στρα-
τῶν τὴν πρῶτον Ἰππερφῆσαν, ὄλλω τὴν χειμασσοῦ
D ὄραν αὐτῶ διήγαγε, μηδενὸς παντὶ ἀπασι
ὀνοχλήσανη. ἐπανῆκε μὲν ἐν ἀμφοῖν βερε-
νὰς προπάς, ἐδὲν ὅλως ἀποβαλὼν τῶν στρα-
τῶν καὶ σὺν ἑπαθῆα, καὶ κλέει πολλῶν παρ' αὐτῶ
ἐθέριζε τὰ μετόρια.